

SOTSIAALMINISTEERIUM

Haridus- ja Teadusministeerium
hm@hm.ee

Teie 16.05.2022 nr 6-3/22/1722-4/
Meie 13.06.2022 nr 1.4-2/1359-4

Sotsiaalministeeriumi põhjendused partnerluste valikul

Lugupeetud Renno Veinthal

Täname Haridus- ja Teadusministeeriumit valdkondliku teadusrahastuse jälgimise eest.

Sotsiaalministeerium omab väga laia haldusala: lisaks teadusmahukale tervisevaldkonnale on oluline toetada ka töö- ning sotsiaalvaldkonna TA-tegevusi. Rahvusvahelistes teaduskoostöodes osalemise kõrval on Sotsiaalministeerium ajalooliselt tuginenud teaduspõhise poliitika kujundamisel ulatuslikult rakendusuringutele, millele kulub arvestatav osa ministeeriumi TA-eelarvest.

Praeguse raamprogrammi partnerlustest kuulub väga suur osa partnerlusi tervisevaldkonda – ka parima tahtmise puhul ei ole võimalik ministeeriumil tagada kõikide kandidaatpartnerluste tarvis rahuldav rahastus ning koordineeriv personal. Oluline on märkida, et partnerlustega liitudes ei piirdu ministeerium rahastamisega; ministeeriumi eesmärgiks on rahvusvahelises kontekstis kogemuste saamine ning jagamine, et tagada uute teadmiste vahetu jõudmine riiklikusse otsustusprotsessi. Selliste kriteeriumite tõttu, mida ministeerium seab iseendale partnerlustes, tuli ministeeriumil teha kriitiline valik võimalike kandidaatpartnerluste seast. Silmas tuli pidada, et väljavalitud partnerluste tarvis jätkuks nii rahalisi vahendeid (tegemist on ju mitmeaastaste kohustustega) kui ka asjakohast inimressurssi.

Valikute langetamisel lähtuti ministeeriumi senistest tegevustest ning praegustest ja tulevastest prioriteetidest. Harvikaiguste-teemaline partnerlus on jätk senisele Euroopa harvikaiguste ühisprogrammile, mille raames on õnnestunud sõlmida ka mitu taotlusvoorude lepingut edukate projektidega – see on omakorda indikaatoriks, et Eestis on olemas sobiv sihtrühm ja kompetents kõnealuste teadlaste näol, kes on oma edukust taotlusvoorudes juba tõestanud. Harvikaiguste teema eeldab eos rahvusvahelist koostööd, et tagada laialdane kompetents seoses haigustega, mida Eestis võib esineda vaid üksikuid juhtumeid. Ka on ministeeriumi koostöö senise võrgustikuga on olnud sujuv ja paindlik, mis on andnud hea aimduse tulevastest tööülesannetest peagi algava partnerluse raames.

Personaalmehitsiini rakendamine on ministeeriumi üks praeguseid prioriteetseid tegevussuundi, seda nii tervisevaldkonna kui ka e-teenuste vaatest. Edasine rahvusvaheline koostöö on seetõttu asendamatu väärtusega, et tagada selle valdkonna kiirem juurutamine Eesti tervishoiusüsteemi: see oli ka põhiliseks ajendiks, miks otsustati Euroopa personaalmehitsiini partnerluse kasuks.

Pandeemiateks valmisoleku partnerluse olulisus on mitmeaastase koroonapandeemia järel ilmne: ka selles kontekstis aitab rahvusvaheline koostöö Eesti-sugusel väikeriigil saada vahetult osa uutest teaduspõhistest seisukohtadest.

Esimese laine partnerlustest on kemikaalide riskihindamise partnerluse raames juba tegevustega alustatud, mh on sõlmitud leping TÜ teadlastega, kes teostavad riskide modelleerimist. Ka on ministeeriumil kõnealus partnerluses otsene poliitikakujundamise roll, st, et ministeeriumis toimub reaalne *in house* tegevus, mis otseselt panustab partnerluse eesmärkidesse.

Lisaks on ministeerium jäänud kindlaks huvile liituda tervise- ja hoolekande süsteemide uuendamise partnerlusega. Objektiivselt hinnates langeb ka see partnerlus tervisevaldkonda, kuid tasakaalustamiseks ministeeriumi haldusalade kasu üheksandast raamprogrammist, liitus ministeerium partnerlusega pigem hoolekande süsteemide arendamiseks.

Võtmedigitehnoloogiate ühisalgatusest ja jätkusuutlike linnade partnerlusest eemalejäämise otsus formuleerus Sotsiaalministeeriumis arutelude käigus. Võtmedigitehnoloogiate ühisalgatuse puhul oli ministeeriumi huviks tervise ning heaolu digilahendused; samas on kõnealune algatus nüüd oma fookust kiipide-kesksemaks muutmas, millest tulenevalt on toimunud SoMi huviorbiidist kaugenemine. Oleme olnud otseses kontaktist nii ühisalgatuse esindajatega (2022. a. aprilli alguses) kui ka MKMi esindajatega, kes Eestipoolset juhtministeeriumi rolli täidab. Kõik osapooled on kinnitanud, et SoMi kõrvalejäämine on mõistetav ning ei tekita antud juhul probleeme. Kindluse mõttes oleme palunud MKMil ka kõnealune otsus kooskõlastada (kirjavahetus on leitav antud pöördumise Lisast). Ka jätkusuutlike linnade partnerluses jääb Eestit esindama MKM.

Otsus taganeda ERA4Health partnerlusest sai vastu võetud raske südamega: kuigi tervisevaldkonna esindajate jaoks on tegu olulise partnerlusega, osutusid hääletusel teised partnerlused prioriteetsemaks. Loodame väga, et HTM ja ETAg tagavad siiski Eesti teadlastele võimaluse konkureerida kõnealuse partnerluse taotlusvoorudes.

Loodame, et mõistate Sotsiaalministeeriumi olukorda ja vajadust langetada oma valitsusala ulatuslikkusest tulenevaid keerulisi valikuid, mis kahjuks ei pruugi rahuldada kõiki asjaosalisi.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Maarjo Mändmaa
kantsler

Lisa: Lisa_SoMi taganemine KDT ühisalgatusest

Mari Teesalu 6269 715
Mari.Teesalu@sm.ee